

El meu regne

Per uns vots

Durant els darrers vint-i-tres anys Catalunya ha convocat les seves eleccions –l'acte col·lectiu públic més important en un sistema democràtic– amb una norma electoral transitòria. En tot aquest període, les forces polítiques catalanes no han estat capaces de deixar al marge rivalitats i interessos partidistes per redactar una llei electoral catalana que respongués a les necessitats del territori. Catalunya, així doncs, ha acabat convertint-se en l'única comunitat autònoma que no disposa d'una llei electoral pròpia, tot i tenir competències per fer-ho.

De nou, i a uns mesos de les properes eleccions parlamentàries, s'ha tornat a parlar de la necessitat de reformar el sistema electoral català, però amb els mateixos resultats de sempre. En aquesta ocasió, ha estat el Partit dels Socialistes de Catalunya que ha volgut aixecar el penó amb la presentació al Parlament d'una proposta de la llei electoral catalana. Una proposta que no rebrà el suport de cap altra formació política.

No és estrany que sigui el PSC el grup que mostri tant d'interès per reformar el sistema electoral català. De la mateixa manera que CiU durant els seus vint-i-tres anys de govern –amb tres majories absolutes incloses, durant les legislatures del 1984, 1988 i 1992– tampoc no ha estat gaire interessada per fer aquesta reforma. L'actual llei electoral vigent és una legislació “transitòria” aprovada per l'extinta UCD, l'any 1979. Una situació transitòria que ha durat gairebé un quart de segle. Aquesta legislació estableix la divisió de Catalunya en quatre demarcacions electorals, corresponents a les quatre províncies. Però el moll de l'os –que ha impedit que les dues forces majorità-

ries del Parlament català hagin arribat a cap acord– és en el fet que el sistema electoral actual ha amplificat la representació electoral de CiU. O, dit d'una altra manera, ha disminuït la representació del PSC. El sistema vigent, la disposició transitòria quarta de l'Estatut de Catalunya, que legisla les eleccions al Parlament des del 1980, estableix fórmules per introduir l'equilibri territorial en la representació a la cambra catalana. D'aquesta manera, conté elements per prioritzar el vot de les circumscripcions de Tarragona, Lleida i Girona, per sobre de la més densament poblada, Barcelona. I és precisament aquesta darrera on el PSC ha tingut tradicionalment més suport electoral. Així, per exemple, en les darreres eleccions catalanes un escó a la demarcació de Barcelona s'escollia per cada 47.500 electors, mentre que a Tarragona el nombre de vots era de poc més de 27.000, a la de Girona, 26.000, i a la de Lleida no arribaven a 20.900 electors. Cal dir que tant la Constitució com l'Estatut preveuen que el sistema electoral ha de compensar els desequilibris territorials.

CiU sempre havia estat la formació més votada en les eleccions del Parlament de Catalunya fins a les últimes eleccions, del 1999. En aquella ocasió, el PSC (en coalició amb ICV a Tarragona, Lleida i Girona) va superar CiU en poc més de 5.000 vots. Malgrat això, la formació liderada per Jordi Pujol va aconseguir 56 escons, i 52 els socialistes (comptant els dos diputats del grup d'ICV, escollits en la coalició).

La proposició del PSC. La proposta que la setmana passada els socialistes catalans van presentar al Parlament planteja de considerar Catalunya circumscrip-

Catalunya és l'única comunitat autònoma que no disposa d'una legislació electoral pròpia. El Partit dels Socialistes ha aprofitat aquesta situació per presentar una proposta de llei electoral catalana. Una proposta que, a pocs mesos de l'inici d'un nou cicle electoral, ha nascut ja amb els dies comptats.

Miquel Iceta, Joaquim Nadal i Pasqual Maragall a la cambra catalana. La reforma de la llei electoral plantejada pels socialistes probablement no rebrà el suport de cap altra formació.

ció única, per comptes de les quatre provincials, i que, al marge, cada comarca elegeixi un representant propi. És a dir, la proposició dels socialistes combina la representació territorial (els diputats per comarca) amb la proporcional (segons els vots de cada formació a tot Catalunya). Aquest model s'inspira en el sistema alemany, en què cada elector escull, en dues paperetes diferents, el seu representant de districte –aquí seria la comarca–, i la llista general, en aquest cas de Catalunya com a circumscripció única.

A les files de CiU han criticat la fórmula plantejada pel PSC perquè consideren que trenca “l'equilibri territorial de Catalunya”, tal com va dir el portaveu de la federació catalanista al Parlament, Ramon Camp. També ha criticat que “la proposta de llei electoral de Maragall no compleix ni tan sols el programa del PSC”, perquè agafa les comarques com a base de representació territorial per comptes de les regions o vegueries. CiU també ha criticat la proposta del PSC per oferir “un projecte d'una Catalunya subsidiària de la metròpoli, la mateixa visió centralista de l'estat del PSOE”, com ha dit Camp, i per discriminar, al seu parer, els catalans de fora de la regió metropolitana, tal com han dit el secretari general de CiU, Josep Antoni Duran Lleida, i el secretari general adjunt, Pere Macias. La direcció de la federació també considera

que la proposta és electoralista ja que, segons el seu parer, no hi ha temps suficient per arribar a un acord en un tema tan delicat i complex com aquest.

Per la seva part, el PSC ha retret a CiU que, per interessos partidistes, hagi incomplert reiteradament la promesa –feta ja en el programa electoral del 1986– de reformar la llei electoral. El PSC atribueix les crítiques de CiU a “motius electoralistes i als nervis de veure que la federació nacionalista perd en totes les enquestes d'intenció de vot”, com ha dit el portaveu dels socialistes al Parlament, Miquel Iceta. El dirigent socialista també ha recordat que Mas va plantejar, segons ell, una proposta semblant durant una conferència al Palau de Congressos de Barcelona, en la qual va anunciar que CiU promouria en la pròxima legislatura una llei electoral catalana que inclouria l'elecció d'un diputat o diputada per a cada una de les 41 comarques catalanes i en què la ciutat de Barcelona tindria un tractament específic.

Una oferta en mal moment. Esquerra Republicana de Catalunya i Iniciativa per Catalunya Verds també tenen esborranys per a una reforma de la llei electoral catalana. Els independentistes consideren que està fora de lloc debatre una nova llei electoral a pocs mesos dels comicis. El portaveu d'ERC, Josep Hu-

guet, considera a més que una llei electoral nova no es pot desvincular de la reforma de l'organització territorial de Catalunya, que avui està travada en una ponència parlamentària. ERC coincideix amb el PSC a plantejar dues llistes, una de les quals amb Catalunya com a circumscripció electoral única. Però l'altra –destinada a reflectir la representació territorial– creu que ha de prendre com a base les vegueries o regions, per comptes de les comarques com proposa el PSC. Consideren que la fórmula socialista impediria la pluralitat política perquè escombraria les forces minoritàries i també que pot generar actituds “caciquistes”. Josep Hugué ha afirmat que el PSC “només tindrà legitimitat de defensar aquesta proposta si al mateix temps el PSOE, al qual pertany Maragall, defensa el canvi de la llei electoral espanyola perquè els quilòmetres quadrats deserts de Sòria tinguin més pes electoral que els milions d'electors de Catalunya al Congrés i al Senat”. El portaveu republicà també critica que els socialistes “estan fent trampa en un país com Catalunya, que no és lliure i que, per tant, no pot garantir, com els estats independents, la doble representativitat personal, en cambra baixa, i territorial, en cambra alta o senat”.

Per la seva banda, ICV defensa un model similar al d'ara però escollint els diputats sobre la base de set vegueries, no sobre les quatre províncies d'ara, i distribuint la resta de vots de cada vegueria entre el total de Catalunya. Els ecosocialistes han criticat el PSC per haver presentat la proposta de manera unilateral, alhora que consideren que el clima preelectoral és el menys indicat per discutir una reforma d'aquesta importància.

Amb tota probabilitat la proposta del PSC no trobarà cap altre suport que els mateixos diputats socialistes. La reforma electoral s'afegeix ara a la llista de temes d'interès general –com la reforma de l'Estatut, reordenació territorial, millora del finançament– que han quedat reduïts a fum electoral en lloc de ser tractats amb el consens necessari de les anomenades “forces polítiques de tradició catalanista”. I, tot això, sense l'ajut del PP.

Enric Rimbau